

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛІТИКИ СТРИМУВАННЯ: СВІТОВИЙ ДОСВІД

Попадик О. Є.

Донецький національний університет імені Василя Стуса, Вінниця (Україна)

e-mail: o.popadyk@donnu.edu.ua

Актуальність теми дослідження. Зважаючи на походження визначення «політики стримування», виникає необхідність подальшого аналізу застосування цього механізму. Це поняття виникло у 40-х роках ХХ століття та використовувалося для позначення явищ використання засобів боротьби зі злочинністю, подолання факторів політичної та соціальної дестабілізації в країнах, управління зовнішніми конфліктами тощо. Також необхідно розглянути досвід використання політики стримування в інших країнах задля виявлення та локалізації конфліктогенних факторів на території України.

Виклад основного матеріалу. Загалом поняття «політика стримування» існує приблизно 90 років. Його основоположником вважають Дж. Кеннана, який впровадив його після загострення відносин між Радянським Союзом та США [1]. Суть теорії: країна, яка дестабілізує відносини між іншими державами, втручається у їх соціально-культурне, економічне та політичне життя, має отримати відсіч. Використовуючи цю теорію, можна збалансувати відносини між державою-агресором та державою, яка потерпає від цієї агресії. Ішлося про застосування озброєння, прикладом цього є відносини США та Японії у 45-му році ХХ століття. Сьогодні політика стримування не обмежується лише застосуванням цього виду зброї. «Стимування» як ключове поняття має на меті утримувати від несанкціонованих та незаконних дій, особливо якщо йдеться про внутрішню та зовнішню безпеку країни.

На внутрішню та зовнішню безпеку країни впливають дестабілізаційні фактори: злочинна діяльність мафіозних структур, тероризм, наркобізнес, масова нелегальна міграція населення, біженці з різних районів, що створюють сприятливе середовище для розвитку конфліктів. Важливим фактором також є тривале безробіття, забруднення навколишнього середовища, торгові війни, етнічні конфлікти тощо [2].

Досвід Європи, США та Азії показує, що застосування політики стримування зменшує втрати і витрати держави як матеріальні, так і людські. Йдеться про зменшення, бо використання цієї політики потребує використання зброї, грошових витрат, залучення людських ресурсів, розробки та впровадження новітніх розробок. Політика стримування застосовується у вигляді накладання санкцій та обмежень, розірвання зовнішньо-політичних відносин з країною, позбавлення держави-агресора мети ведення воєнних дій.

Досвід інших країн показує, що політика стримування потребує чітко сформованого плану дій. Детально розглянемо його у табл. 1.

Таблиця 1. Світовий досвід застосування політики стримування [3]

Період конфлікту	Спосіб політики стримування	Мета	Результат
<i>Японія, США</i>			
40-ві роки XX століття	Несподіваний напад Японії на військово-морський стратегічний об'єкт – військово-морську базу Перл Харбор (США), відбулося бомбардування	Дестабілізація військового потенціалу США, оскільки Японія була союзником Німеччини під час Другої світової війни	Японія досягнула результату, втрати Перл Харбор були численними, а американські спецслужби не встигли зреагувати
<i>Сирія, Єгипет, Ізраїль</i>			
70-ті роки XX століття	Несподіваний напад на Синайський півострів (Єгипет) та Голанські висоти (Сирія), які належали Ізраїлю	Повернути минулу міць Єгипту та Сирії, відновити контроль над територіями	Ізраїль зміг протистояти нападу, залучившись підтримкою ООН. Ізраїль зберіг територію

Отже, у XX столітті популярним проявом політики стримування було застосування військового потенціалу. Проте у XXI столітті необхідно звести до мінімуму кровопролиття. Сьогодні Україна також потерпає від збройного конфлікту, тому їй необхідно зміцнити обороноздатність, боротися з дезінформацією, збільшити інвестиції у розвиток економічних секторів тощо.

Висновки. Досвід інших країн дав змогу визначити, що політика стримування із застосуванням зброї може стати причиною розростання міжрегіональних конфліктів. Прикладом цього став збройний конфлікт Сирії, Єгипту та Ізраїлю, який було поширено на інші держави Близького Сходу.

У XXI столітті прояв політики стримування набув змін. Сьогодні країни ЄС використовують санкції, оскільки світова спільнота турбується про уникнення збройних конфліктів. Україні також необхідно використовувати досвід європейських країн, а також дбати про зміцнення інформаційного, економічного та військового секторів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПОСИЛАНЬ

1. Потехін О. В. Проблеми реалізації політики ядерного стримування: монографія. Київ: ДУ Інститут всесвітньої історії НАН України, 2020. С. 118–132. URL: <https://elibrary.ivinas.gov.ua/4740/>
2. Глушков В. О. Конфліктогенні зони України в умовах нового світового порядку. *Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Право»*. Дніпро, 2020. № 1(1). С. 157–161.
3. Стимування: що воно може (і не може) зробити. 20.04.2015. URL: <https://www.nato.int/docu/review/uk/articles/2015/04/20/strimuvannya-shcho-vono-moyoe-ne-moyoe-zrobiti/index.html> (дата звернення: 17.09.2024)